

Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022

Et grønnere og sikrere Danmark

Danmark kan mere II

(25. juni 2022)

Stemmeaftale mellem

Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet og Kristendemokraterne

Delaftale om mere grøn strøm 2022

Danmark og Europa skal være sikrere og grønnere. Det kræver en markant udbygning af vedvarende energikilder – både frem mod 2030 og i årene efter. Solcelleparker og landvindmøller kan levere billig, grøn energi hurtigt i årene frem mod 2030. Samtidig giver Danmarks store havarealer, med gode vind- og havbundforhold, ideelle betingelser for også i fremtiden at høste havvinden og gevinster i Nordsøen, og de danske farvande har potentiale til at blive et grønt kraftværk ikke bare for Danmark, men også for Europa.

Med *Delaftale om mere grøn strøm 2022* er aftalepartierne enige om at sikre rammevilkår, der kan muliggøre en firedobling af den samlede elproduktion fra solenergi og landvind frem mod 2030. Parterne er herudover enige om at muliggøre udbud af mindst 4 gigawatt (GW) havvind til realisering senest i 2030 under den forudsætning, at havvinden ikke belaster statens finanser negativt over projektperioden. Danmark producerer i dag 2,3 GW grøn strøm fra havvind. Det er forventningen, at strømmen fra parkerne bl.a. kan anvendes af PtX-anlæg i Danmark og derigennem potentielt bidrage til grøn omstilling af vores fly og tunge transport mv. Der er indgået politiske aftaler om havvindmølleparker, der skal sikre yderligere lidt over 16 GW, heraf to energiøer. Det svarer til strømforbruget hos mere end 23 mio. husstande i Europa. Men mulighederne er langt fra udtømte.

Den markante udbygning af vedvarende energi kan bidrage med grøn strøm til både det direkte elforbrug i Danmark, eksport til resten af Europa og grøn strøm til produktionen af grønne brændstoffer til fx fly, skibe og tung transport.

Mere havvind

Aftalepartierne ønsker at høste Danmarks fulde havvindpotentiale og det indebærer mere havvind både på den korte bane frem mod 2030 og på den lange bane frem mod 2050. Det vurderes foreløbigt, at der alene i den danske del af Nordsøen kan være potentiale for at udnytte mindst 35 GW havvind frem mod 2050 *jf. Danmark kan mere II*. Det er 15 gange så meget havvind, som er installeret i Danmark i 2022. Hvis forholdene og efterspørgslen i Europa tilsiger, at det er klogt at udnytte mere end 35 GW, skal vi gøre det.

En stor del af havvindsudbygningen vil være med eksport til Europa for øje. Aftalepartierne er enige om, at Danmark skal gå til opgaven på en måde, der forener ambitionerne om massiv grøn omstilling med godt købmandskab. Det skal sikre, at Danmarks havarealer og havvindsressourcer bidrager til fremtidens velfærd og velstand, og at Danmark opnår størst mulig indtægt og gevinst for det danske samfund, borgere og virksomheder i respekt for natur og biodiversitet. Havvindsudbygningen skal samtidig gå hurtigere, og nye modeller skal derfor også undersøge, hvordan tempoet kan øges samtidig med, at markedets innovative kompetencer aktiveres til fordel for at fastholde en høj forsyningssikkerhed i en fremtid, hvor vores energiforsyning bliver mere afhængig af det danske vejrs luner.

Nærværende aftale vedrører yderligere havvind frem mod 2030, hvor der kræves beslutninger her og nu. Aftalepartierne noterer sig, at realiseringen af de langsigtede ambitioner frem mod 2050 kan kræve yderligere initiativer, herunder for at sikre en udbygning af havvind, der lever op til Esbjerg-erklæringen, fremmer nye energiøer og bidrager til at sikre den rette balance mellem natur og VE-udbygning samtidig

med at den grønne omstilling forenes med godt købmandskab. Regeringen vil fremlægge forslag til realisering af de langsigtede ambitioner frem mod 2050, herunder bl.a. vedr. VE-planlægning med naturinteresser for øje via fx sikring af ny naturdata og viden, der kan danne grundlag for bedre sameksistens, så både klima og biodiversitet kan tilgodeses.

Aftalepartierne noterer sig, at der i tillæg til statslige udbud af havvind også er mulighed for og stor interesse i at opstille VE projekter på havet via den såkaldte åben-dør-ordning, hvor markedsaktører på eget initiativ kan etablere VE på havet på en selvvalgt placering. Regeringen vil i første halvår af 2023, som aftalt med *Aftale om Udvikling af fremme af brint og grønne brændstoffer af 15. marts 2022*, præsentere analysen af, hvorvidt det måtte være relevant inden for rammerne af åben dør-ordningens formål om at fremme små og kystnære projekter at introducere en undtagelse fra ordningens afstands begrænsning på 15 km for projekter, der måtte involvere PtX-anlæg eller andet elforbrug med direkte tilkobling til store havvindmølleprojekter. Regeringen vil i efteråret 2022 offentliggøre, hvilke statslige arealreservationer, der ophæves. En ophævelse af arealreservationerne vil frigive områder til udbygning med VE via åben dør-ordningen.

Aftalepartierne noterer sig i øvrigt, at det i regi af *Aftale om grøn skattereform for industri mv.* fremgår, at *"Aftalepartierne ser et stort potentiale i at styrke rammevilkårene for udvikling af fremtidens havvindmøller, og er derfor enige om at etablere en pulje på 100 mio. kr. til test af havvindmøller med udbetaling i 2024 finansieret af det grønne råderum."*

Aftalepartierne er enige om at sætte tempoet op og øge havvindsudbygningen yderligere frem mod 2030. Konkret er aftalepartierne enige om, at:

- Der udbydes områder, der kan rumme yderligere mindst 4 GW havvind til etablering inden udgangen af 2030. Områderne udbydes under forudsætning af, at havvindmølleparkerne ikke belaster statens finanser negativt over projektperioden, og at der i relevant omfang er plads i elnettet. Staten garanterer ikke realisering af de 4 GW, men giver mulighed for en realisering på markedsvilkår, dvs. støttefrit eller mod compensation til staten. Staten bærer dermed ikke omkostninger for udbuddene ud over de administrative omkostninger ved at forberede og gennemføre udbuddene. Aftalepartierne er enige om at afsætte 114 mio. kr. i alt i perioden 2022-2026 til forberedelse og gennemførelse af udbuddene. Placering og de nærmere udbudsrammer udvikles til politisk stillingtagen inden udgangen af 2022 i kredsen bag denne aftale. Der skal sikres øget bæredygtighed i udbuddene under iagttagelse af principperne i EU's taksonomi for miljømæssig bæredygtighed og de danske klimamålsætninger, samt redskaber som ESG- og livscyklusvurderinger. Beslutningsgrundlaget skal bl.a. også belyse muligheder for og konsekvenser af at inkludere forhold som bl.a. systemintegration og innovation, sociale klausuler og sikkerhedsaspekter i udbudsrammerne, ud over muligheden for compensation til staten.
- Der inden 1. juli 2022 igangsættes forundersøgelser af finscreenede og attraktive havvindområder, der kan rumme mindst 6 GW havvind. Forundersøgelserne finansieres af koncessionsvinderen/erne og forventes at beløbe sig til 2,3 mia. kr. samlet. Gennemførelse af forundersøgelser er et nødvendigt første skridt i retning mod realisering af mere havvind og igangsættelse inden 1. juli

2022 sikrer mulighed for realisering af mere havvind inden udgangen af 2030. Hvis der viser sig at være forundersøgte områder, hvor der ikke i sidste ende bliver etableret havvind, kan udgifterne skulle afholdes af staten. Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte en VE-reserve på ca. 20 pct. af udgifterne til forundersøgelser, svarende til 150 mio. kr. årligt i perioden 2025-2027. VE-reserven kan anvendes til øvrige tiltag, der fremmer VE-udbygningen, såfremt der ikke er behov for midlerne til forundersøgelser. Aftalepartierne forpligter sig til at finde finansieringen, såfremt de statslige udgifter til forundersøgelser overstiger den afsatte VE-reserve.

- Der igangsættes et servicetjek og analysearbejde for at fjerne barrierer i lovgivningen samt skabe smidigere sagsbehandling og forkorte godkendelses- og tilladelsesprocesser ifm. havvindmølleparker, der etableres efter udbud og via åben dør-ordningen, herunder også tilladelsesprocesser for repowering og levetidsforlængelser. Servicetjekket vil kunne resultere i anbefalinger til en lovrevision, og forventes at kunne nedbringe sagsbehandlingstiden og mindske risikoen for klager. Klare rammer for repowering mv. forventes at gøre det nemmere og mere attraktivt at forny og levetidsforlænge eksisterende havvindmølleparker, så de kan levere grøn strøm i længere tid. Der afsættes 8 mio. kr. i perioden 2022-2024 til initiativet.
- Der igangsættes analysearbejder, der hurtigst muligt skal belyse og udfolde, hvordan nyttiggørelsen af Danmarks havarealer og havvindsressourcer skal gennemføres i fremtiden. Analyserne skal bl.a. afdække den forventede markedsudvikling og mulighederne for kommerciel værdiskabelse. Der skal udvikles modeller for nyttiggørelse af ressourcerne, som kan forene ambitionerne om massiv grøn omstilling med "godt købmandsskab" og samspillet med andre vigtige samfundshensyn som forsyningssikkerhed, øget tempo i udbygningen, systemintegration og innovation, borgerhensyn, bæredygtighed og sameksistens med natur-, miljø- og erhvervsinteresser samt hensyn til kritisk infrastruktur. Der afsættes 14 mio. kr. i perioden 2022-2024 til arbejdet.
- Aftalepartierne er desuden enige om at afsætte yderligere 498 mio. kr. i alt i perioden 2023-2026 til arbejdet med implementeringen af aftalte energiøer i Nordsøen og ved Bornholm i henhold til gældende politiske aftaler, herunder om delt ejerskab fsva. Energiø Nordsøen. Bevillingen skal finansiere årsværk i primært Energistyrelsen og ekstern rådgivning ifm. særligt forberedelse og gennemførelse af udbud, miljøundersøgelser, tværnationale indsatser, juridiske, tekniske- og finansielle analyser, og øvrige administrative opgaver. Bevillingen dækker ikke eventuel forberedelse af nye energiøer.
- Aftalepartierne er endvidere enige om, at park 2 besluttet med *Energiaftale 2018* omplaceres til området syd for Hesselø mhp. realisering i 2029. Der afsættes 169 mio. kr. i 2022 til at finansiere forundersøgelserne af den oprindelige placering.

Mere solenergi og landvind

Staten skal hjælpe med realisering af store energiparker

En firedobling af den samlede produktion fra solenergi og landvind kræver, at en meget omfattende arealplanlægning falder på plads i de kommende år, og at arealplanlægningen bliver fulgt op af en hurtig VE-udbygning på landet og i byerne.

Aftalepartierne ønsker, at staten frem mod 2030 skal spille en aktiv rolle i planlægningen af energiparker på land, dvs. større, statsligt udpegede områder, hvor der kan ske en hurtig udbygning af flere forskellige vedvarende energiteknologier, herunder vindmøller, solceller og PtX-anlæg mv. Udbygningen af parkerne skal være markedsdrevet og dermed varetages af private udviklere, mens staten bidrager via planlægning mv. for at fjerne barrierer herfor. Energiparkerne vil være et supplement til den kommunale planlægning af VE-projekter og kan f.eks. også gå på tværs af kommunegrænser.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om følgende med henblik på at sikre et grundigt beslutningsgrundlag:

- Igangsættelse af screening: Bolig- og Planstyrelsen, med inddragelse af Energistyrelsen og Miljøstyrelsen, igangsætter en screening for at identificere et antal større områder – fx 10-15 områder – der er egnede til energiparker og kan dække en væsentlig del af behovet for VE-udbygning på land frem mod 2030. Screeningen baseres på objektive kriterier, herunder bl.a. energiparkernes placering ift. boliger, el-nettet og anden kritisk infrastruktur, natur- og miljøinteresser, lavbundsjorder, områder med særlige drikkevandsinteresser. Aftalepartierne lægger vægt på, at der screenes for placeringer til energiparker i hele landet, herunder også i hovedstadsområdet. Screeningen gennemføres i dialog med bl.a. kommunerne, VE-opstillerne, netvirksomhederne og Energinet. I forbindelse med screeningen vil kommunerne og VE-branchen få mulighed for at bringe forslag om udpegning af konkrete energiparker i spil inden 1. oktober 2022. Der gennemføres en offentlig høring af screeningresultaterne i 4 uger.
- Modeller for statsligt engagement: Der udarbejdes modeller for omfanget af det statslige engagement i planlægningen af energiparkerne, herunder arbejdsdelingen mellem stat og kommuner. Aftalepartierne understreger i den forbindelse vigtigheden af at sikre en hurtig VE-udbygning i energiparkerne, og at de er villige til at gennemføre statslig planlægning via anlægslovgivning og/eller landsplandirektiver mv., hvor der er behov. Aftalepartierne bemærker, at et statsligt engagement i energiparker afpasses til forholdene i de enkelte energiparker, og ikke skal fortrænge eller forsinke allerede påtænkte VE-projekter. Aftalepartierne er endvidere optaget af borgernes retskrav ved overtagelse af ejendomme.
- Modeller for lokale udviklingsperspektiver: Der belyses forskellige modeller, der kan give berørte lokalområder og kommuner et tydeligt udviklingsperspektiv, lokale gevinster, eventuelt nye muligheder for udvikling af fx landsbyer, samt styrkelse af natur, biodiversitet og rekreative muligheder i de områder, hvor energiparkerne placeres. Det kan også være modeller, som på anden vis understøtter lokal udvikling – fx fravigelse af planloven til omplaceringer af nærliggende

boliger i det åbne land. Det forudsættes, at midler til lokal udvikling genereres fra energiparkerne, og at der ikke tilføres statslige midler.

Resultatet af screeningen, anbefalinger til udpegning af energiparker mv. forelægges aftalepartierne ultimo 2022 sammen med modeller for det statslige engagement i udviklingen af parkerne. Parterne vil på den baggrund tage stilling til den konkrete udpegning af større energiparker, omfanget af statsligt engagement i de enkelte parker, samt hvilke lokale udviklingsperspektiver der skal følge parkerne.

Kommunerne skal fremme vedvarende energi i hele landet

Kommunerne har fortsat hovedansvaret for at fremme og vedtage lokalplaner for nye solcelle- og vindmølleprojekter. En markant udbygning af vedvarende energi på land forudsætter en omfattende arealplanlægning i hele landet, både i og uden for byerne, og det kræver, at kommunerne arbejder målrettet og effektivt med at sikre den nødvendige planlægning af vedvarende energi.

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen i efteråret 2022 vil invitere KL til drøftelser om forpligtende målsætninger for kommunernes arealplanlægning for vedvarende energianlæg, der skal understøtte, at der er tilstrækkelige arealer til rådighed for at firedoble den samlede produktion fra solenergi og landvind frem mod 2030. Det kan fx ske ved at tidoble kapaciteten af solceller til ca. 20 GW ultimo 2030 og fordoble kapaciteten af landvind til ca. 8,2 GW ultimo 2030. Målsætningen knyttes op på, at udbygningen af grøn strøm ud over Danmarks behov skal opføres støttefrit, og forbrugere og virksomheder ikke skal pålægges væsentlige omkostninger.

Aftalepartierne er enige om, at der afsættes 22 mio. kr. i alt i 2022-2023 til identificering og screening af 10-15 områder, efterfølgende lovgivning samt opfølgning på forpligtende målsætninger for kommunerne. Aftalepartierne noterer sig, at der hertil vil være et yderligere finansieringsbehov, der afhænger af det konkrete omfang af statsligt engagement, samt udgifter til fremme af vedvarende energi i hele landet fra 2024 og frem. Regeringen forelægger oplæg til finansiering sammen med det konkrete oplæg ultimo 2022.

Lempelse af arealbegrænsninger

Der er i dag konkrete VE-projekter, der ikke realiseres eller som forsinkes pga. restriktioner i forhold til miljø, landskab, natur og kultur. For at muliggøre den store udbygning af vedvarende energi på land frem mod 2030, er der behov for at reducere arealbegrænsninger for nye VE-projekter. Samtidig er det afgørende at sikre natur-, miljø-, og biodiversitetshensyn. Aftalepartierne er enige om, at Miljøstyrelsen skal iværksætte en styrket vejledning til kommunerne om miljøvurderinger og naturdirektiverne, for bl.a. at undgå hjemvisning af sager fra klagenævnene med længere processer til følge, og for at sikre kortere processer og balance mellem naturdirektiverne og hensynet til udbygningen af vedvarende energi.

Der forventes frem mod 2040 en betydelig nedtagning af gamle landvindmøller. Nye og moderne møller har en større effekt og selv med en fordobling af landvindmøllekapaciteten forventes omtrent en halvering af antallet af landvindmøller i 2040. Aftalepartierne er enige om at vende tilbage i 3. kvartal og drøfte muligheden for at fjerne landvindmølleloftet.

Aftalepartierne noterer sig desuden, at der den 15. juni 2022 er indgået aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om opfølgning på evaluering af planloven mv., der giver kommunerne nye muligheder for at varetage klimahensyn og understøtte grøn omstilling i deres planlægning:

- Planlovens formålsbestemmelse udvides til at omfatte klima på linje med miljø, natur samt vækst og udvikling
- Der udarbejdes en bekendtgørelse og vejledning for opstilling af store solcelleanlæg i det åbne land, herunder om de særlige regler i kystnærhedszonen. For at støtte en forudsigelig og helhedsorienteret tilgang til kommunernes lokalplanlægning for solcelleanlæg kan der indføres bestemmelser ift. kommuneplanens retningslinjer og rammer for lokalplanlægning, borgerinddragelse, beskyttelse af nabointeresser samt varetage af jordbrugs- og naturinteresser, herunder opførelse af solceller på lavbundsarealer.
- Der nedsættes et tværministerielt udvalg, der skal samle erfaringer og afdække muligheder for helhedsorienteret kommunal planlægning for arealanvendelsen i det åbne land, herunder arealanvendelsen til VE-anlæg
- Der er behov for klarere rammer for udbygningen af VE-anlæg. Det kræver bl.a. en styrket planlægning af, hvor der skal placeres vedvarende energi, og en fokusering af det statslige tilsyn med kommunernes planlægning, herunder at der sikres klare rammer for Stiftsøvrighedens indsigelsesret, så der i loven fx fastsættes et afstandskrav for indsigelsesrettens rækkevidde. Lovforslaget forelægges plankredsen til godkendelse.

Aftalepartierne er enige om, at der afsættes 16,0 mio. kr. i alt i 2022-2026 til *lempelse af arealbegrænsninger*. Heraf afsættes der i alt 4,3 mio. kr. i 2022-2026 til styrket vejledning om miljøvurderinger og naturdirektiverne. Formålet med nærværende aftale er bl.a. at sikre hurtigere kommunale planprocesser for at muliggøre en firedobling af den samlede elproduktion fra solenergi og landvind frem mod 2030. Aftalepartierne ønsker derfor at sikre en ambitiøs anvendelse af de nye redskaber i planloven. Der afsættes derfor 11,7 mio. kr. i alt i 2022-2026 med henblik på, at der i den nye vejledning om opstilling af solceller i det åbne land og i byerne kan udarbejdes en eksempelsamling som bl.a. vil indeholde gode eksempler på fx etablering af naturhegn, faunakorridorer og placeringshensyn m.m., samt at Energistyrelsen som led i fokuseringen af det statslige tilsyn med kommunernes planlægning kan varetage klima som en national interesse, jf. bilag 1.

Med henblik på at fjerne yderligere barrierer for opsætning af vedvarende energi er aftalepartierne herudover enige om, at der skal gennemføres en ændring af planloven, der muliggør opsætning af VE-anlæg i såkaldte herregårdslandskaber, således at der sikres, at flere arealer i det åbne land kan anvendes til produktion af vedvarende energi. Indenrigs- og boligministeren vil kunne gøre indsigelse, hvis der er tale om et herregårdslandskab af en særlig kvalitet. Det vil i sådanne tilfælde være indenrigs- og boligministerens kompetence at afveje den nationale interesse i bevarelse af et særligt herregårdslandskab over for den nationale interesse i udbygning af vedvarende energi.

Der er endvidere enighed, om der skal udarbejdes en analyse, der belyser, hvilke beskyttelseslinjer og regler der begrænser det tilgængelige areal til opsætning af VE, herunder betydningen af bl.a. skovloven, sø- og å-beskyttelseslinjer, beskyttelse af diger, støjgrænser, landskabsudpegninger mv. Aftalepartierne anerkender dog også, at disse beskyttelser har betydning.

Lokal forankring og hurtigere planlægningsprocesser i kommunerne

Lokal opbakning og vellykkede myndighedsprocesser er afgørende for at realisere udbygningen af vedvarende energi på land. Aftalepartierne er enige om følgende initiativer, der skal styrke den lokale forankring og understøtte hurtigere processer:

- Det eksisterende beredskab til klagesagsbehandling af sol- og vindprojekter styrkes og forlænges med 5 mio. kr. i 2024 og der tilføres 25,5 mio. kr. årligt i 2025 og 2026, så klagesager vedrørende sol- og vindprojekter fortsat kan afgøres inden for seks måneder. Der igangsættes derudover en undersøgelse af mulighederne for styrket VE-faglighed i klagenævnene
- Der etableres et VE-rejsehold, der bl.a. skal sikre udbredelse af gode eksempler i forbindelse med realisering af VE-projekter i kommunerne
- Der tilføres 10 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 til Landdistriktspuljen til projekter, der har til formål at kompensere lokalsamfund med mange landvindmøller og solcelleanlæg i nærområdet
- Kortdata til brug for den kommunale planlægning og udvikleres projektering af VE-anlæg forbedres og sammenstilles i Plandata.dk
- Der igangsættes en analyse af mulighederne for radarstyret lysafmærkning på vindmøller

Med *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* blev der taget en række skridt for at sikre, at VE-opstillerne betaler en væsentlig økonomisk compensation til naboer til VE-anlæg og lokalsamfund, bl.a. via ordningen Grøn Pulje. Aftalepartierne er enige om, at kommunalbestyrelserne skal vejledes om mulighederne for at koble udmøntningen af Grøn Pulje tættere sammen med lokalsamfundets prioriteringer, herunder muligheden for inddragelse af lokale råd. Der igangsættes ligeledes en analyse af mulighederne for, at midler i Grøn Pulje også kan anvendes af kommunerne selv til projekter. Aftalepartierne anerkender behovet for lokal og kommunal forankring, og der er enighed om, at der skal være lokale og kommunale gevinster, hvor der bliver opstillet solcelleparker og landvindmøller. Aftalepartierne forelægges ultimo 2022 redegørelse om mulige yderligere tiltag til lokal og kommunal opbakning herunder eventuelle justeringer af eksisterende VE-ordninger.

Aftalepartierne er enige om, at der i alt afsættes 139,2 mio. kr. i 2022-2026 til *lokal forankring og hurtigere planlægningsprocesser i kommunerne*, jf. bilag 1.

Udbygning af elnettet og fleksibelt forbrug

Et velfungerende elnet og samplacering af elproduktion og -forbrug som fx PtX-anlæg er centrale forudsætninger for en grøn omstilling og realiseringen af 70 pct.-målsætningen, og skal ses i sammenhæng med udviklingen af nye grønne brændsler og brintinfrastruktur. Flere og flere dele af samfundet skal elektrificeres med grøn strøm, der skal transporteres sikkert og effektivt gennem elnettet. Aftalepartierne noterer sig, at der allerede er gennemført væsentlige tiltag for at aflaste elnettet ved at understøtte samplacering af elproduktion og -forbrug, herunder mulighed for direkte linjer og geografisk differentierede tariffer.

For bedre at kunne håndtere elektrificeringen er der med stemmeaftale af 4. juni 2021 om et fremtidssikret elnet besluttet, at netvirksomhedernes indtægtsrammer skal tilpasses med et elektrificeringstillæg i form af en automatisk indikator og et ansøgningsbaseret tillæg. Aftalepartierne lægger vægt på, at aftalen fortsat implementeres med inddragelse af netvirksomhederne og understøtter stabile og forudsigelige rammer. Den grønne omstilling vil medføre en omfattende elektrificering af samfundet. Aftalepartierne noterer sig, at regeringen vil igangsætte et uvildigt eftersyn af benchmarkingmodellen i lyset af behovet for hurtig og omkostningseffektiv netudbygning og -tilslutning. Resultatet af eftersynet forelægges aftalepartierne i 2. kvartal 2023.

Aftalepartierne er enige om, at regeringen for at sikre en mere proaktiv og omkostningseffektiv udbygning af elnettet i tillæg hertil igangsætter analysearbejder vedrørende mere proaktiv udbygning af transmissionsnettet, hvor der også tages hensyn til den fremtidige udvikling, sikring af arealer til udbygning af elnettet og bedre borgerbeskyttelse (afrapporteres i 2023) samt modeludvikling for bedre monitorering og fremskrivning af elnetkapaciteten i Danmark (færdigudviklet i 2025). For at sikre hurtigere processer igangsættes dertil analyser om incitamenter til hurtig nettilslutning i eldistributionsnettet samt optimering af processen for tilslutning af VE-anlæg og netudbygning (afrapporteres i 1. kvartal 2024). Der igangsættes ligeledes et analysearbejde vedrørende fremme af fleksibilitetsmarked, fleksible nettilslutningsvilkår og netprodukter (afrapporteres i 2024), samt indsats for hurtigere implementering af tarifmodeller (afrapporteres i 2023) og analyse af tariffer til fremme af fleksibilitet (afrapporteres i 2024). Parterne er enige om at drøfte og følge op på analyserne, så snart de foreligger.

Aftalepartierne er enige om, at der i alt afsættes 32,0 mio. kr. i 2022-2026 til tiltag og analyser vedrørende *udbygning af elnettet og fleksibelt forbrug*, jf. bilag 1.

Lovforslag om bl.a. geografisk differentierede forbrugstariffer, lokal kollektiv tarifiering og direkte linjer forventes vedtaget inden udgangen af 2022. Aftalepartierne noterer sig, at klima-, energi- og forsyningsministeren et år efter lovens ikrafttrædelse vil præsentere aftalepartierne bag PtX-aftalen for en status for udmøntningen af initiativerne og om tiltagene understøtter formålene i aftalen.

Ny pulje til vedvarende energi på mindre tilgængelige arealer

Der er et betydeligt teknisk potentiale for solceller på tagflader og der opsættes i dag også solcelleanlæg på kommercielle vilkår på tage og andre mindre tilgængelige arealer. Energistyrelsen vurderer at det *tekniske* potentiale kan være op til 5,5 GW på store tagflader. Solceller på tage kan bidrage til elproduktion i byerne, ligesom sol på tage udnytter arealer, der ofte ikke anvendes til andre formål. Aftalepartierne er enige om at

reservere i alt 354,7 mio. kr. til en ny støtteordning målrettet VE-produktion på mindre tilgængelige arealer, såsom større tagarealer, langs motorveje mm.

Aftalepartierne forelægges i 2023 udbudsvilkår for puljen og træffer beslutning om endelig udmøntning. Der tages forbehold for, at en ny støtteordning skal statsstøttegodkendes og tidligst kan have effekt fra ultimo 2023. Aftalepartierne er enige om, at ordningen finansieres fuldt ud ved at reducere bevillingen til de teknologineutrale udbud i 2023 og 2024 tilsvarende. Midler til udvikling og administration herudover på 3,4 mio. kr. finansieres som en del af *delaftale om Delaftale om mere grøn varme og udfasning af naturgas 2022*. Den nye støtteordning følger tidsprofilen for de teknologineutrale udbud.

Solcellestrategi

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen vil fremlægge en solcellestrategi i ultimo 2022. Som en del af solcellestrategien skal barrierer adresseres, herunder potentielle barrierer i bygningsreglementet. Resultaterne forelægges aftalepartierne. Solcellestrategien vil følge op på allerede implementerede tiltag samt tiltag i nærværende aftale og lave et servicetjek, der afdækker barrierer for opstilling af solceller, herunder de særlige forhold på bl.a. lavbundsjorde, tage og offentlige bygninger. Regeringen vil identificere eventuelle barrierer i dialog med relevante interessenter. Aftalepartierne noterer sig, at regeringen vil afdække, hvorvidt der er udfordringer i forhold til tinglysning af rettigheder over solcelleanlæg og vender tilbage til aftalepartierne i 3. kvartal 2022.

De teknologineutrale udbud

Der er med *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* reserveret midler til teknologineutrale udbud i 2022-2024. Udbuddene for 2020 og 2021 endte uden bud, hvilket kan ses i lyset af, at vedvarende energi på land i vidt omfang kan opføres støttefrit. Aftalepartierne er enige om, at midlerne fra 2022-2024-udbuddene omprioriteres til andre tiltag i indeværende aftale, jf. tabel 1.

Omlægning af støttemodel til forsøgsvindmøller på land og ny støtte til testvindmøller på hav

Der er med *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* reserveret midler til forsøgsmøller i 2022-2024 for at styrke forsknings- og udviklingsaktiviteter inden for vindenergi. Aftalepartierne er enige om, at støtten til forsøgsmøller i 2023-2024 omlægges fra driftsstøtte til investeringsstøtte som anbefalet i Forsøgsmølleanalysen fra 2021, jf. tabel 1. Aftalepartierne er derudover enige om, at der samtidig sikres den nødvendige lovhjemmel til, at støtte kan omfatte test på hav.

Aftalepartierne noterer sig i øvrigt, at det i regi af *Aftale om grøn skattereform for industri mv. (24. juni 2022)* fremgår, at "Aftalepartierne ser et stort potentiale i at styrke rammevilkårene for udvikling af fremtidens havvindmøller, og er derfor enige om at etablere en pulje på 100 mio. kr. til test af havvindmøller med udbetaling i 2024 finansieret af det grønne råderum."

Økonomi

Med aftalen prioriteres 1,7 mia. kr. frem mod år 2027 til VE, jf. tabel 1. Initiativet *Redskabskatalog til understøttelse af VE på land* består af en række initiativer, hvor økonomi er uddybet i bilag 1 til aftaleteksten.

Tabel 1 ¹⁾

Udgifter og finansiering									
2022-priser, mio. kr.	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
<u>Opfølgning på DKMII</u>									
Havvind									
Forundersøgelse 6 GW (VE-reserve)	-	-	-	150	150	150	-	-	-
Udbud af 4 GW havvind	20	30	30	18	16	-	-	-	-
Diverse havvindsinitiativer	5	11	7						
VE på land									
Statslig engagement i nye energiparker og fremme af VE i hele landet ²⁾	8	14	-	-	-	-	-	-	-
Redskabskatalog til understøttelse af VE på land ³⁾									
- Lempelse af arealbegrænsninger	1	6	4	3	3	-	-	-	-
- Lokal forankring og hurtigere planlægningsprocesser i kommunerne	2	28	33	39	38	-	-	-	-
- Udbygning af elnettet og fleksibelt forbrug	0	9	11	9	3	-	-	-	-
I alt (afrundet)	3	43	47	50	44	-	-	-	-
Forsøgsmøller (finansieringsbehov)	-	81	81	0	0	0	0	0	0
Ny pulje til VE på mindre tilgængelige arealer			1	10	18	19	19	19	19
<u>Opfølgning på tidligere aftaler</u>									
Havvind									
Placering af park 2 fra EA18	169	-	-	-	-	-	-	-	-
Videre arbejde med energioer	-	180	150	138	30	-	-	-	-
I alt	204	360	317	366	258	169	19	19	19
<u>Finansiering</u>									
Indtægter fra salg af VE-andele	104	126	126	126	158	-	-	-	-
Rammen til offentlige investeringer	-	160	121	161	53	74	-	-	-
Reserve til målrettede energieffektiviseringer	-	71	51	40	-	-	-	-	-
Erhvervspuljen	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Forsøgsmøller	-	2	7	16	18	14	9	7	7
Omprioritering af midler fra TNU 2022-24	-	2	12	23	29	29	28	28	29
I alt	204	360	317	366	258	118	37	35	36
Balance	0	-1	0	0	0	-52	18	17	17

1) Grundet afrundinger kan der være afvigelser mellem summen af delkomponenter og den samlede sum.

2) Udgifter til statsligt engagement og fremme af VE i hele landet afspejler udgifter til identificering og screening af 10-15 områder samt udgifter til fremme af VE i hele landet i 2022-2023. Der vil hertil være et yderligere finansieringsbehov, der afhænger af det konkrete omfang af statsligt engagement, samt udgifter til fremme af VE i hele landet fra 2024 og frem. Regeringen forelægger oplæg til finansiering sammen med det konkrete oplæg ultimo 2022.

3) Dele af tiltagene vedrører planloven. Finansiering af tiltagene anvises med nærværende aftale.

Vedrørende indtægter fra salg af VE-andele budgetteres der med, at Danmark har et overskud af VE-andele, og at der indgås aftaler med Belgien, Flandern og Luxembourg om statistiske overførsler af overskydende VE-andele (salg) svarende til en provenuvirkning på 104 mio. kr. i 2022, 126 mio. kr. årligt i 2023-2025 og 158 mio. kr. i 2026. Aftalepartierne er enige om, at såfremt der mod forventning ikke indgås aftale om salg af VE-andele, vil partierne skulle tilvejebringe anden finansiering.

Vedrørende reserve til målrettede energieffektiviseringer omprioriteres 71 mio. kr. i 2023, 51 mio. kr. i 2024 og 40 mio. kr. i 2025 fra § 29.11.79.46. Reserve til tilskudspulje til grøn omstilling og målrettede energieffektiviseringer afsat i *Aftale om grøn skattereform mv. (24. juni 2022)*.

Aftalens karakter

Parterne er enige om, at følgende dele af aftalen er omfattet af forlig:

- Omplacering af park 2 fra *Energiaftale 2018*
- Udbud af 4 GW havvind

Resten af aftalen har karakter af en stemmeaftale. Aftalepartierne forpligter sig til at stemme for de lovforslag og bevillingsmæssige hjemler, der udmønter aftalens indhold. Aftalepartierne står derfor frit, når den nødvendige lovgivning er vedtaget, med mindre der er tale om aftaleelementer omfattet af forlig.

Denne aftale udgør opfølgning på *Energiaftale 2018*, hvor det fremgik, at regeringen 2 år før aftalens udløb ville tage initiativ til drøftelse af den videre energipolitik efter 2024. Delaftalen er ligeledes et genbesøg af *Klimaaf tale for energi og industri mv. 2020*, den grønne delaftale til Finansloven 2022 *Investeringer i et fortsat grønnere Danmark (4. december 2021)* og vedtagelsestekst af 21. december 2021. Aftalen følger ligeledes op på de dele af *Danmark Kan Mere II* som vedrører et udspil om grøn strøm.

Delaftale om mere grøn varme og udfasning af naturgas 2022

Danmark skal udfase anvendelsen af naturgas hurtigt. Det er den politiske ambition, at der ikke skal anvendes gas til rumvarme i danske husstande fra 2035, samt at Danmark senest i 2030 vil være 100 pct. forsynet med grøn gas. Det er en del af svaret på klimakrisen og afgørende for at sikre uafhængighed af russisk naturgas. Samtidig er gaspriserne mangedoblet det seneste år. Med *Delaftalen om mere grøn varme og udfasning af naturgas 2022* er aftalepartierne enige om at øge farten på den grønne omstilling og give adgang til billig fjernvarme.

Mere grøn varme. Naturgas skal udfases

Omtrent 400.000 danske hjem opvarmes i dag med naturgas, og omtrent 50.000 danske hjem opvarmes med oliefyr. Der skal langt mere fart på udrulningen af fjernvarme i alle de områder, hvor det er hensigtsmæssigt. I områder, hvor der fx er langt mellem husene, skal det understøttes, at fyret udskiftes med en elektrisk varmepumpe.

I denne sammenhæng skal det offentlige gå forrest og vise vejen til en fremtid uden anvendelse af gas til rumvarme. Derfor skal der i foråret 2023 fremlægges en plan for udfasning af den fossile opvarmning fra olie- og gasfyr i statens bygninger. Regeringen har i forbindelse med ØA23 aftalt med Danske Regioner og Kommunernes Landsforening, at der også på kommunalt og regionalt plan vil blive fremlagt en plan i foråret 2023 for udfasning af den fossile opvarmning fra olie- og gasfyr i hhv. kommunale og regionale bygninger.

Gasfyr i danske husstande skal udfases, jf. *Aftale om målrettet varmecheck og udfasning af sort varme*. Det forventes, at der med de tiltag, der allerede er aftalt politisk, vil være ca. 200.000 husstande, der opvarmes med gasfyr i 2030 faldende til ca. 100.000 husstande i 2035. Med denne aftale besluttet en række initiativer, der kan understøtte udfasningen yderligere.

Det er aftalepartiernes politiske ambition, at der fra 2035 ikke længere skal være boliger i Danmark, der opvarmes af gasfyr. Som en overgangsordning ind til gasfyrene i husholdningerne bliver udfaset og erstattet med fjernvarme eller varmepumper, skal gasforbruget gøres grønt. Det er ambitionen, at Danmark senest i 2030 vil være 100 pct. forsynet med grøn gas. Regeringen vil i 2026 – når vi har et bedre overblik over, hvor mange husstande og virksomheder, der er tilbage på gasnettet – fremlægge mulige initiativer samt den finansiering, der skal til for at indfri ambitionen om udfasning af gasfyr i 2035 og 100 pct. grøn gas i 2030. Aftalepartierne er enige om, at der i den forbindelse skal findes løsninger til borgere, der ikke har andre muligheder for opvarmning end naturgasfyr, og der skal afdækkes løsninger for borgere, hvis gasfyr har lang restlevetid. Partierne er samtidig enige om at begrænse produktionen af støttet biogas, såfremt den indenlandske produktion af støttet biogas overstiger forbruget. Partierne noterer sig i den forbindelse, at der den 24. juni er indgået *Aftale om grøn skattereform for Industri mv. (24. juni 2022)*.

Aftalepartierne er enige om, at der skal arbejdes med følgende konkrete værktøjer til at understøtte en hurtigere udfasning af gas til opvarmning i danske husstande og udrulningen af fjernvarme og andre grønne varmeløsninger:

- Det er aftalepartierne politiske ambition, at der fra 2035 ikke længere skal være boliger i Danmark, der opvarmes af gasfyr. Regeringen er i dialog med Europa-Kommissionen med henblik på at sikre hurtig opbakning til konkrete tiltag, der kan muliggøre et stop for nyinstallation af gasfyr, og har leveret bidrag i forbindelse med revision af bygningsdirektivet. Regeringen forventer at kunne give et bud på en model i november 2022. Aftalekredsen holdes orienteret om processen. Den endelige fortolkning af, om et tiltag er i overensstemmelse med det reviderede bygningsdirektiv vil i sidste ende være op til Europa-Kommissionen og EU-domstolen. De konkrete modeller for stop for nyinstallationer af gas- og oliefyr er under udarbejdelse. Modellerne vil skulle håndtere udfordringer med husholdninger, hvor det er problematisk at vælge en alternativ løsning, hvis boligens gas- eller oliefyr skal udskiftes.
- Derudover skal en planlagt nedlukning eller konvertering af dele af gasdistributionsnettet understøtte en hurtigere udfasning af gas. Eviden pålægges derfor at lave en kortlægning af områder, hvor det vurderes hensigtsmæssigt at lukke for gassen, blandt andet under hensyntagen til gasforbrugende virksomheder. Aftalekredsen præsenteres for kortlægningen primo 2023. Parallelt udarbejdes en model for, hvordan den konkrete nedlukning eller konvertering kan finde sted bl.a. i henhold til dansk og europæisk lovgivning. Modellen vil kræve dialog med Europa-Kommissionen og vil skulle implementeres med lovgivning.
- Styrket rådgivning til forbrugerne igangsættes allerede i 2022. Uvildig rådgivning om reduktion af gasforbruget samt tidshorisonter og muligheder for grøn varme skal udvides og gøres lettere tilgængelig for borgerne via telefon og e-mail. Derudover tilbydes det digitale værktøj Boliganalysen gratis til alle kommuner i 2022-25. Dette gør det nemt for kommunerne at lave målrettede informationsindsatser via digital post.
- Aftalepartierne noterer sig, at når kommunen har godkendt et fjernvarmeprojekt og dertil hørende periode med forsyningspligt for fjernvarmeselskabet, kan fjernvarmeselskabet tilbyde fremtidige kunder en midlertidig varmeforsyning i tilfælde af, at deres gasfyr bryder sammen mens de venter på, at fjernvarmen udrulles.
- Myndighederne skal afklare, hvorvidt støjkrav kan være en forhindring for etablering af varmepumper mhp en politisk drøftelse heraf.

Partierne noterer sig, at der med *Delaftale om disponering af midler fra aftale om målrettet varmecheck og udfasning af sort varme* er afsat 30 mio. kr. blandt andet til at understøtte og udvikle mindre, fælles varmeløsninger. Det kan være attraktivt, hvor fjernvarme ikke bliver udrullet. Støtten vil tilrettelægges i overensstemmelse med EU-retten og statsstøttere reglerne, og det vil blive undersøgt, om det inden for rammerne heraf er muligt at begrænse støtten, så den ikke omfatter fælles varmeforsyningsløsninger baseret på træpiller eller anden træbiomasse. Der tages endvidere stilling til, om løsninger som termonet bedst håndteres i varmeforsyningsloven eller andre steder.

Aftalepartierne er enige om vigtigheden i klar kommunikation til både borgere og virksomheder og det store potentiale, der er i at sænke energiforbruget. Derfor noterer aftalepartierne også, at der med

Delaftale om disponering af midler fra aftale om målrettet varmecheck og udfasning af sort varme afsættes 45 mio. kr. til energispareaktiviteter allerede i 2022, heraf er der afsat 25 mio. kr. til energisparekampagner i 2022. Partierne er enige om at drøfte status på denne indsats og eventuelt behov for yderligere tiltag i 3. kvartal. Derudover følger ministeriet løbende udviklingen på det europæiske gasmarked og drøfter eventuelle yderligere indsatser med partierne.

Bedre vilkår for investeringer i – og udrulning af – grøn fjernvarme

Der skal langt mere fart på udrulningen af fjernvarme. Derfor er aftalepartierne enige om en række justeringer, som vil fremme udrulning af grøn fjernvarme.

- Borgerne i områder, hvor der planlægges fjernvarme, vil i det brev, de modtager i 2022, få mulighed for at trykke på link, hvor de kan udtrykke tilsagn om, at de er interesseret i at modtage yderligere information om tilslutning til fjernvarme. Samtidig oplyses borgerne om, at ejendomsejerne efter ønske kan få tilsendt et tilbud om tilslutning fra fjernvarmeselskabet, når projektet er godkendt, samt hvornår dette forventes at ske. Der nedsættes en hurtigarbejdende task-force, der skal udbore mulighederne og konsekvenserne ved en automatisk ja-tak-ordning inden for rammerne af EU-retten og national lovgivning.
- Godkendelsesprocessen for fjernvarmeprojekter forenkles i 2022 og 2023. Konkrete projektforslag, der indfrier den samlede varmeplan, kan undtages fra projektbekendtgørelsens samfundsøkonomikrav, hvis den samlede varmeplan er samfundsøkonomisk fordelagtig, har været i offentlig høring, og er godkendt af kommunalbestyrelsen.
- Aftalepartierne er derudover enige om at afskaffe samfundsøkonomikravet i forbindelse med indførelse af et prisloft, *jf. afsnit 4*.
- Afskrivningsperioden for investeringer skal afspejle investeringernes forventede levetid og dermed mulighed for længere afskrivningsperiode.
- Selskaberne gives mulighed for, at underdækning og overdækning udlignes over en længere periode end i dag.
- Selskaberne skal have bedre finansieringsvilkår for investeringer i den grønne omstilling gennem justering af eksisterende forrentningsregler og fjernelse af henlæggelsesregler.
- Sektorens gennemsigtighed styrkes gennem løbende indberetning af data om klimaafttryk, forsyningssikkerhed og omkostninger.
- Der arbejdes for et forbud mod godkendelse af nye projekter for fjernvarmeanlæg, der anvender fossile brændsler som hovedbrændsel til grund-, mellem- og spidslast til fjernvarme.

- Fjernvarmeselskaberne skal inden udgangen af 2023 fremlægge en plan for udfasning af ledningsgas på deres egne rent varmeproducerende anlæg (gaskedler). Klima-, energi- og forsyningsministeren vil arbejde på en aftale med KL herom, *jf. varmforsyningsloven*.
- Varmeforsyningsloven underkastes et serviceeftersyn, så den bliver nemmere for selskaber og interessenter at forstå og mindre bureaukratisk. Formålsparagraffen skal afspejle relevante målsætninger fx klimamål.

Derudover noterer aftalepartierne sig, at kommunale fjernvarmeselskaber har gode muligheder for at udlægge fjernvarme i nabokommuner, hvor også kommercielle og forbrugerejede selskaber kan udlægge fjernvarme.

Aftalepartierne noterer sig endvidere, at der skal igangsættes et analysearbejde af sektorens finansieringsvilkår, *jf. ØA22*.

Øget forbrugerbeskyttelse

Aftalepartierne er enige om, at udrulning af grøn fjernvarme skal ske for at understøtte lavere priser på varme. Der er en stor variation i den pris, som fjernvarmeforbrugere betaler for varme på tværs af landet. Den laveste pris var 4.191 kr. om året pr. husstand, mens den højeste pris var 25.893 kr. om året for en standardhusstand i 2021. Gennemsnitsprisen er 12.739 kr. om året pr. husstand. En analyse af Forsyningstilsynet fra april 2020 peger endvidere på, at der er et effektiviseringspotentiale i fjernvarmesektoren.

Derfor er partierne enige om, at:

- Indføre et prisloft på forbrugerpriserne på fjernvarme, som sættes ud fra en individuel VE-varmeforsyningsløsning, fx en varmepumpe. Der skal være en tilpasningsperiode, som tager hensyn til grønne varmeplaner og andre særlige individuelle rammevilkår.
- Regeringen præsenterer et oplæg til indførsel af prisloft inden udgangen af 2022 ud fra hensyn til forbrugerbeskyttelse, stabilitet over tid, produktivitetsudviklingen, strandede omkostninger, sektorens effektiviseringspotentiale og administrerbarhed.
- Aftalepartierne er enige om, at såfremt et selskab inden for en rimelig periode ikke kan holde sig under prisloftet, vil forbrugerne få bedre mulighed for at vælge anden varmekilde. Forsyningstilsynet skal føre et forstærket tilsyn med de selskaber, der ligger over prisloftet.
- Selskaber, der er underlagt tilstrækkelig konkurrencepres fra andre opvarmningsformer, kan efter ansøgning undtages fra nuværende prisregulering ud fra kriterier, som fastlægges af Forsyningstilsynet med inddragelse af branchen og erhvervs- og forbrugerorganisationer.

- Fastholde den omkostningsbestemte regulering af sektoren, men øge investeringssikkerheden for nye grønne investeringer gennem en justering af substitutionsprisen, så den ikke gælder med bagudrettet virkning. Varmeproducenter kan under visse betingelser få en lempeligere regulering.
- Udviklingen i prisen på varme fra individuelle varmepumper følges systematisk med henblik på transparens om konkurrencen på varmemarkedet.
- I de kommunale fjernvarmeselskaber skal der være en klar adskillelse af myndighed og drift, og bestyrelsen skal bestå af mindst to uafhængige bestyrelsesmedlemmer.
- Forsyningstilsynet skal foretage en evaluering af den nye regulering tre år efter implementering, herunder om reguleringen giver tilstrækkeligt stabile rammer for investeringer.

Aftale med KL

Aftalepartierne har noteret sig, at regeringen vil indgå en konkret aftale med kommunerne om følgende tiltag, der skal sikre, at borgere med gasfyr hurtigt vil få klar besked om, hvordan de kan få udskiftet deres gasfyr.

- At kommuner med gasforsynede områder inden udgangen af 2022 skal have udarbejdet og godkendt varmeplaner. Alle ejendommejerere med gas- eller oliefyr får inden udgangen af 2022 klar besked om udrulning af fjernvarme, herunder om de i stedet skal overveje at udskifte til en anden løsning som fx varmepumpe.
- Brevet vil også beskrive andre grønne muligheder, fx en varmepumpe. De enkelte ejendommejerere vil ligeledes få information om støttemuligheder og yderligere rådgivning.
- Inden udgangen af 2023 skal der i udgangspunktet udarbejdes og godkendes de projektforslag for fjernvarme, der skal indfri varmeplanen. Med godkendelse af projektforslagene etableres grundlaget for, at fjernvarme er udrullet inden udgangen af 2028.
- I kommuner med gasforsynede områder oprettes et koordinationsforum, hvor kommuner, fjernvarmeselskaber, eldistributionsselskaber, Evida og andre relevante aktører kan have en dialog og koordinere deres planer. Etablering af et koordinationsforum vil understøtte, at kommunerne og fjernvarmeselskaberne får det fornødne grundlag for at sikre en lokal koordinering af varmeplanlægningen.

Partierne noterer sig, at der med *Delaftale om disponering af midler fra aftale om målrettet varmecheck og udfasning af sort varme* er afsat 55 mio. kr. til lokale koordinationsfora for varmeplanlægning i kommunerne samt 40 mio.kr. til kommunernes udarbejdelse af varmeplaner.

Hvis kommunerne ikke lever op til aftalen om at udsende brev i 2022, vil partierne bag denne aftale træde sammen og drøfte håndteringen.

Økonomisk hjælp

For de fleste husholdninger med olie- eller gasfyr vil det med de nuværende høje gaspriser være en økonomisk fordel at skifte til grøn opvarmning. Men for nogle boligejere og bygningsejere kan udskiftningen være en stor enkeltudgift i budgettet, også selv om udskiftning af varmekilde kan tjene sig ind over nogle år. De skal derfor have mulighed for at søge støtte. For at sætte fart på udfasningen er der med *Energiaftale 2018*, *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* og *Finansloven 2021* afsat 4,13 mia. kr. til tilskudspuljer målrettet bl.a. udfasning af olie- og gasfyr. Der er allerede i dag givet tilsagn til støtte til ca. 40.000 hjem til udskiftning af fyr.

Aftalepartierne er derfor enige om følgende konkrete tiltag:

- At gennemføre et serviceeftersyn af tilskudspuljerne fra *Energiaftale 2018* målrettet udfasning af olie- og gasfyr. Serviceeftersynet skal pege på, hvordan det gøres mere enkelt for den enkelte borger og almene boligorganisationer at søge om støtte til at udskifte olie- og gasfyr, samt hvordan sagsbehandlingstiderne kan nedbringes.
- En opsplitning af Bygningspuljen i to mhp en pulje målrettet hhv. konverteringer og energirenoveringer. Fordelingen mellem disse vil i 2023 være 70-30 af de allokerede midler. Opsplitningen vil reducere stop-go-effekter samt betyde en markant reduktion af sagsbehandlingstiden for ansøgninger om konverteringer. I 2023 vil der blive gjort status på efterspørgslen og de fremtidige forventninger, og på den baggrund vil parterne beslutte fordelingen for et eller flere af de efterfølgende år.
- Der igangsættes en analyse af mulighederne for målretning af tilskudspuljerne, som partierne kan drøfte inden udgangen af 2022.
- Det undersøges, hvordan flere bygningsejere kan søge om støtte til en fælles varmeløsning, der omlægger varmforsyningen væk fra gas.

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen og Finans Danmark har etableret partnerskabet "Fyr dit fyr", der skal muliggøre billig finansiering til grønne varmekilder. For at understøtte udskiftning af olie- og gasfyr er aftalepartierne i forlængelse heraf enige om at afgiftsfritage tinglysning af pant for lån til udskiftning af olie- og gasfyr til andre opvarmningskilder i perioden 2023-2028 samt etablere en ordning, hvor det bliver muligt at optage lån med statsgaranti til skift til andre opvarmningskilder i boliger i landdistrikter, der ikke kan tilkobles fjernvarmenettet, og hvor der er usikkerhed om værdiansættelsen af boligen og dermed friværdien.

Regeringen fremsætter lovforslag vedr. begge ovennævnte initiativer (fritagelse for tinglysningsafgift og statsgaranti) i efteråret 2022. Partierne er enige om, at initiativerne finansieres ved en omprioritering af erhvervspuljen på 57 mio. kroner i perioden 2022-2023 samt 397 mio. kroner af grøn fond i perioden 2024-2029.

Mere grøn gas

Biogas er en grøn, klimaneutral gas. Den nuværende situation gør yderligere produktion af biogas endnu mere aktuelt. Allerede i dag dækkes 25 pct. af det danske gasforbrug af dansk produceret biogas. Det er en afgørende styrke i den aktuelle konflikt med Rusland. I Danmark produceres biogas primært af biomasse bestående af restprodukter fra landbrug, industri og husholdninger.

For at fremrykke og øge biogasproduktionen i Danmark er aftalepartierne enige om allerede nu:

- At indføre en regulering af metantab fra biogasproduktion, som begrænser metantabet. Kilderne til metantab på hvert anlæg skal identificeres og udbedres, og der indføres derfor ny regulering baseret på årlig, ekstern anlægsgennemgang med krav om udbedringer, forbedringer på anlæggene, egenkontrolprogram og en punktkildegrænse på højst 1 pct. fra bestemte punktkilder. Reguleringen træder i kraft d. 1. januar 2023.
- Udbygningen af biogas fremrykkes ved at fremrykke andet udbud. Med *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* blev der indgået en aftale om afholdelse af støtteudbud til biogas og andre grønne gasser med en samlet støtteramme på ca. 13,6 mia. kr. frem mod 2050. I december 2021 blev der indgået aftale om udmøntning af det første støtteudbud, som forventes afholdt 2023 med produktion og afløb fra 2024. Biogasproduktionen fremrykkes ved at fremrykke andet udbud på 150 mio. kr. et år, som reduceres til 120 mio. kr. mhp at finansiere regulering af metantab. Umiddelbart efter første udbud er afsluttet gennemføres en evaluering, jf. *Opfølgende aftale ifm. Klimaaftale for energi og industri mv. af 21. december 2021*. Efterfølgende afholdes andet udbud i 2024, med afløb fra 2025.
- At undersøge om energiafgrødegrænsen kan sænkes yderligere og se på mulighederne for at øge anvendelsen af halm til produktion af biogas. Halm har højt gaspotentiale sammenlignet med andre biomassetyper og kan derfor potentielt bidrage til at opretholde en stor biogasproduktion, når anvendelse af energiafgrøder udfases.

Overkompensationsvurderinger på biogas udarbejdes, når årsregnskaberne foreligger, og regeringen vil på den baggrund fremlægge konkret forslag til håndtering af eventuel overkompensation.

Justering af Erhvervspuljen

Aftalekredsen er enige om at omprioritere dele af Erhvervspuljen til finansiering af initiativer i *Delaftale om mere grøn varme og udfasning af naturgas 2022*. For at understøtte en større klimaeffekt af de resterende midler er aftalepartierne enige om at justere søgekriterierne i Erhvervspuljen, således at virksomhedernes incitament i højere grad understøtter en konvertering til grøn energi. Der igangsættes i alt syv konkrete tiltag, der skal sikre et større afløb fra Erhvervspuljen:

- 1) *Indførelse af CO₂ som supplerende tildelingskriterie, som vil åbne for, at projekter, der sparer CO₂ men ikke energi, kan opnå støtte via Erhvervspuljen, fx støtte til konvertering væk fra fossil gas til fx biobrændsel eller fjernvarme.*
- 2) *Fjerne krav om konkurrenceudsættelse, så støtten kommer hurtigere ud at virke*
- 3) *Mulighed for igangsættelse af projekter efter indsendelse af ansøgning.*

- 4) *Positivliste med tiltag som modtager en fastsat støttesats for at lette administrationen*
- 5) *Højere støttesats til investeringer i grøn omstilling inkl. energisparende initiativer*
- 6) *Stop for tilskud til installation af nye gaskedler*
- 7) *Prioriteringsfaktor for gaskonverteringer, så det økonomiske incitament til ansøgning om gasreducerende projekter øges.*

Aftalepartierne noterer sig, at når man fjerner konkurrenceudsættelsen bliver det en pulje med løbende ansøgninger. Det vil dog være nødvendigt at lukke for ansøgninger ultimo 3. kvartal for at kunne færdigbehandle alle sager senest medio december. Det forventes, at muligheden for løbende ansøgninger samt muligheden for igangsættelse af projekter efter ansøgning vil nedsætte sagsbehandlingstiden.

Aftalepartierne noterer sig, at muligheden for igangsættelse af projekter umiddelbart efter indsendelse af ansøgning medfører, at virksomhederne ikke påvirkes i samme grad af eventuelle prisstigninger i deres projekter.

Aftalekredsen orienteres løbende om afløb og sagsbehandlingstiden for Erhvervspuljen.

Aftalepartierne noterer sig, at der omprioriteres 100 mio. kr. fra Erhvervspuljen til *delaftale om mere grøn strøm 2022*.

Reduktioner som følge af denne aftale

Aftalen medfører følgende reduktioner:

- Regulering af metantab skønnes at reducere CO₂-udledningerne med 0,36 mio. ton CO₂e i 2025 og 0,45 mio. ton CO₂e i 2030. Effekten af reguleringen vil først fremgå direkte af Klimafremskrivningen, når DCE har foretaget nye målinger forventeligt fra 2025. Aftalepartierne er dog enige om, at den skønnede effekt lægges til grund for mankoopgørelser for 2025 og 2030, fra aftalen er indgået og indtil nye målinger indgår i Klimafremskrivningen.
- Fremrykningen af andet biogasudbud skønnes at reducere CO₂-udledningerne med 0,1 mio. ton CO₂e i 2025, men vil ikke have nogen effekt i 2030.

Finansiering via Erhvervspuljen reducerer puljens skønnede effekt. Med en antagelse om fuldt afløb for de afsatte midler skønnes omprioriteringen, med betydelig usikkerhed at reducere puljens effekt med 0,02 mio. ton i 2025 og 0,02 mio. ton CO₂e i 2030.

Samlet forventes aftalen at medføre konkrete reduktioner i de nationale CO₂-udledninger med 0,44 mio. ton CO₂e i 2025 og 0,43 mio. ton CO₂e i 2030.

Endvidere bemærkes, at indfrielse af ambitionen om 100 pct. grøn gas i 2030 isoleret set skønnes at kunne bidrage med en CO₂e-reduktion på ca. 0,45 mio. ton i 2030. Effekten afhænger dog af de konkrete initiativer og finansiering, der evt. besluttet ved genbesøget i 2026.

Offentlige finanser

Med delaftalen prioriteres ca. 1,1 mia. kr. frem mod år 2030, hvoraf ca. 165 mio. kr. er omprioriteret fra Erhvervspuljen i årene 2022-2023. Aftalepartierne noterer sig, at det fremgår af *Aftale om grøn skattereform for industri mv. (2022)*, at der afsættes ca. 625 mio. kr. fra grønt råderum til finansiering af indeværende aftale.

Tabel 2
Grøn varme og mere grøn gas

Mio. kr. (2022-PL)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2022-2030
1) Grøn varme. Naturgas skal udfases										
Planlagt nedlukning/konvertering af gasdistributionsnettet	3	5	1	1	0	0	0	-	-	12
Styrket rådgivning til forbrugerne	-	5	5	5	-	-	-	-	-	15
Ja-tak-ordning	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2
Forenklet godkendelsesproces for fjernvarmeprojekter	1	3	-	-	-	-	-	-	-	4
Analyse af fjernvarmesektorens finansieringsvilkår	2	4	2	-	-	-	-	-	-	8
Aftale med KL	96	59	12	6	-	-	-	-	-	173
Øget forbrugerbeskyttelse	2	7	6	4	-	-	-	-	-	19
Justering af borgerrettede puljer*	0	4	3	3	3	2	2	1	2	21
Fritagelse for tinglysningsafgift	0	37	42	44	46	48	50	15	12	294
Statsgaranterede lån	0	20	20	20	20	20	20	20	20	160
Plan for udfasning af gas i fjernvarmen	0	0	-	-	-	-	-	-	-	1
Forbud mod nye gasfyrede anlæg i fjernvarmen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2
Plan for udfasning af gas i offentlige bygninger	0	3	1	0	-	-	-	-	-	4
I alt	106	148	93	83	69	71	72	36	34**	712
Finansiering (omprioritering af Erhvervspuljen)	11	148	-	-	-	-	-	-	-	159
Finansiering (midler fra aftale om målrettet varmecheck)	95	-	-	-	-	-	-	-	-	95
Finansiering (Aftale om grøn skattereform for industri mv. 2022)	-	-	93	83	69	71	72	70	-	458
Balance	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2) Mere grøn gas. Mere gas til Europa										
Regulering af metantab	1	5	13	34	31	30	30	30	30	205
Fremrykning af andet biogasudbud				155						155
I alt	1	5	13	189	31	30	30	30	30	360
Finansiering (omprioritering af Erhvervspuljen)	1	5	-	-	-	-	-	-	-	6
Nedskalering af andet støtteudbud	-	-	13	30	30	30	30	30	30	193
Finansiering (Aftale om grøn skattereform for industri mv. 2022)	-	-	-	159	1	0	0	1	-	161
Balance	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3) Mere grøn strøm										
Ny pulje til VE på mindre tilgængelige arealer (administration)	-	-	2	2	-	-	-	-	-	4
Finansiering (Aftale om grøn skattereform for industri mv. 2022)	-	-	2	2	-	-	-	-	-	4

Anm.: Midler i erhvervspuljen er anført inkl. administrative udgifter, men ekskl. afledt afgiftstab. Midler er afrundet til nærmeste mio. kr. 2022-2030 summerer ikke pga. afrunding. Erhvervspuljemidlerne før DKMII initiativerne er fratrukket allerede aftalt finansiering af midlertidig fastholdelse af energiafgrødegrensens samt finansiering af PtX-strategien. * Finansiering baseret på en antagelse om en fordelingsnøgle på 70/30 af Bygningspuljen.

** Indeholder også afledte afgiftstab i 2031 og 2032.

*** Udgifter til tiltagene i 2030 og efter foreslås finansieret med midler fra Grøn fond i 2029.

Kilde: KEFM og SKM.

Aftalens karakter

Aftalen har – med undtagelse af dele af afsnit 3 og 4 – karakter af en stemmeaftale, idet partierne forpligter sig til at stemme for de lovforslag og bevillingsmæssige hjemler, der udmønter aftalens indhold.

Aftalepartierne står derfor frit, når den nødvendige lovgivning er vedtaget. Det bemærkes, at udbud for at fremme biogas og andre grønne gasser er forligsbelagt, jf. *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020*.

Denne aftale udgør sammen med *Delaftale om mere grøn strøm 2022* opfølgning på *Energiaftale 2018*, hvor det fremgik, at regeringen to år før aftalens udløb ville tage initiativ til drøftelse af den videre energipolitik efter 2024. De to delaftaler er ligeledes et genbesøg af *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* og leverer således også på regeringens grønne energi- og forsyningsudspil, der er beskrevet i *Køreplan for et grønt Danmark*, aftale om *Udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer (Power-to-X strategi)* (15. marts 2022), den grønne delaftale til *Finanslov 2022, Investeringer i et fortsat grønnere Danmark* (4. december 2021), samt vedtagelsestekst af 21. december 2021.

De dele af afsnit 3 og 4, der omhandler en ny økonomisk regulering af fjernvarme, er omfattet af forlig. Det drejer sig om hele afsnit 4 og følgende dele af afsnit 3:

- Samfundsøkonomikravet
- Forlængelse af afskrivningsperioden
- Længere periode til over- og underdækning
- Ændringer i varmemforsyningslovens formålsparagraf
- Justering af eksisterende forrentningsregler og fjernelse af henlæggelser

Partierne er enige om, at forligsbindingerne gælder for perioden 2022-28, hvorefter aftalens forligsbindinger betragtes som udløbet. Afsnit 3 og 4 erstatter tidligere aftaler om økonomisk regulering af fjernvarme nærmere bestemt: *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020*, *Reformopfølgningsskiftet af 22. marts 2000* (S, RV, V, SF, CD, KF), *Reformopfølgning – regulering af fjernvarme 2016* (V, S, RV, SF, K) og *Økonomisk regulering af fjernvarmesektoren 2017* (V, LA, K, S, DF, RV, SF).

Initiativerne i denne aftale skal gennemgøres i overensstemmelser med EU-retlige forpligtelser, herunder statsstøttere regler, og i overensstemmelse med anden national lovgivning.

Bilag 1. Økonomiske konsekvenser af redskabskatalog til VE på land

De økonomiske konsekvenser af redskabskatalog til understøttelse af VE på land fremgår af tabel 1 nedenfor.

Tabel 3						
Økonomiske konsekvenser af redskabskatalog til understøttelse af VE på land						
2022-priser, mio. kr.	2022	2023	2024	2025	2026	2022-26 ²
Lempelse af arealbegrænsninger						
- Styrket vejledning til kommunerne om miljøvurderinger og naturdirektiverne	0,3	2,0	1,0	0,5	0,5	4,3
- Eksempelsamling for planlægning af solceller i det åbne land	0,3	2,0	0,9	0,9	0,9	4,9
- Klima som national interesse ¹	0,0	1,7	1,7	1,7	1,7	6,8
- VE-anlæg i herregårdslandskaber ¹	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>I alt²</i>	0,6	5,7	3,6	3,1	3,1	16,0
Lokal forankring og hurtigere planlægningsprocesser i kommunerne						
- Styrkelse af klagesagsbehandling	0,0	0,0	5,0	25,5	25,5	56,0
- VE-rejsehold	0,0	10,2	9,8	9,8	9,5	39,3
- Midler til lokalsamfund (landdistriktspuljen)	0,0	10,0	10,0	0,0	0,0	20,0
- Styrket datagrundlag for udbygning af VE	1,7	4,1	3,9	2,3	2,3	14,2
- Radarstyret lysafmærkning på landvindmøller	0,0	2,4	2,4	0,0	0,0	4,8
- Måltet udnyttelse af Grøn Pulje	0,3	1,4	1,4	0,9	0,9	4,9
<i>I alt²</i>	2,0	28,1	32,5	38,5	38,2	139,2
Udbygning af elnettet og fleksibelt forbrug						
- Hurtigere processer for nettilslutning og netudbygning	0,1	1,9	1,7	1,7	0,0	5,4
- Mere proaktiv udbygning af elnettet	0,1	4,0	6,2	3,9	2,6	16,8
- Optimeret udnyttelse af elnettet	0,0	3,4	3,4	3,0	0,0	9,8
<i>I alt²</i>	0,2	9,3	11,3	8,6	2,6	32,0
Redskabskatalog i alt²	3	43	47	50	44	187,2

1) Initiativet vedrører planloven, som er omfattet af forlig. Finansiering af tiltagene anvises med nærværende aftale.

2) Tal er afrundet.

Kilde: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet